

BIODIVERZITETA (/TAG/BIODIVERZITETA) | LIFE NATURAVIVA (/TAG/LIFE-NATURAVIVA) | OHRANJANJE NARAVE (/TAG/OHRANJANJE-NARAVE)

Biodiverziteta – umetnost življenja

Ne zavedamo se dovolj, da je Slovenija zaradi biodiverzitete, bogastva rastlinskega in živalskega sveta, velika posebnost v evropskem, če ne svetovnem merilu.

(http://www.delo.si/images/slike/2018/05/24/o_IMG_20180521_144532_1024.jpg)

Dr. Anamarija Žagar, dr. Davorin Tome in Marjana Hoenigsfeld Adamič. FOTO: Simona Fajfar/

Simona Fajfar

V Sloveniji, ki zaseda komajda 0,004 odstotka celotne Zemljine površine, živi več kot en odstotek vseh znanih vrst živih bitij na Zemlji. Toda ta dejstva, ugotavljajo strokovnjaki, niso dovolj znana in tudi ne cenjena. Zato je Nacionalni inštitut za biologijo z devetimi partnerji pripravil petletni projekt Life Naturaviva s podnaslovom Biodiverziteta – umetnost življenja.

<http://www.delo.si/novice/okolje/biodiverziteta-umetnost-zivljenja-53492.html>

»S projektom želimo razkriti izjemne naravne dragocenosti Slovenije in njihov pomen ter ovrednotiti nevarnosti, ki jim pretijo,« pravi **Marjana Hoenigsfeld Adamič** iz Lutre, Inštituta za ohranjanje naravne dediščine, ki je tudi strokovna sodelavka projekta Life Naturaviva. Projekt, ki se je začel septembra lani in bo trajal do septembra 2022, je nastal zaradi spoznanja, da je Slovenija v evropskem merilu država z izjemno visoko biodiverziteto, vendar pa se Slovenci slabo zavedamo pomena biodiverzitete in njene ogroženosti.

Biodiverziteta ni zelo znan pojem

Različne ankete, ki so jih opravili tudi v okviru Life Naturaviva so pokazale, da pojem biodiverziteta pozna le 58 odstotkov prebivalstva, slabo je poznan izraz ekosistemski storitve, je pa res, da je več starejših kot mlajših, ki menijo, da so pomembni dejavniki ogrožanja biodiverzitete onesnaževanje, intenzivno kmetijstvo in povečevanje urbanih površin. »Pomemben podatek, ki smo ga dobili iz raziskave je, da večina Slovencev meni, da je upadanje in izguba naše biodiverzitete najmanj resna v njihovi neposredni okolici, medtem ko se jim zdi bolj resna v slovenskem in najbolj resna v evropskem merilu,« pravi dr. **Anamarija Žagar** z Nacionalnega inštituta za biologijo, ki je koordinatorka projekta Life Naturaviva.

Zato bodo z različnimi aktivnostmi – projekt trenutno povezuje 27 strokovnjakov, večinoma s področja biologije, agronomije in pedagogike – predstavljali tudi zavarovana območja po Sloveniji. Pri tem jim pomaga dejstvo, da so v projekt vključili pet naravnih parkov iz različnih slovenskih regij, kar bo pripravilo, da bodo dogodki iz izobraževanja doseglja ljudi iz različnih predelov Slovenije.

V projektu sodeluje tudi Botanični vrt Univerze v Ljubljani, ki bo pomen biodiverzitete osvetlil na suhih travnikih in prikazal vlogo domorodnih medovitih rastlin pri ohranjanju pestrosti divjih opaševalcev. Promovirali bodo tudi koncept zelene infrastrukture, kot so na primer gnezditnice za divje čebele, ptičje hišice, netopirnice in podobno. Organizirali bodo tudi fotografski natečaj in natečaj za biodiverziteti najbolj prijazen vrt, saj lahko s sajenjem tujerodnih rastlin naredimo več škode kot koristi za našo biodiverziteto. Večji meri pa želijo povezati tudi biodiverziteto in kmetijstvo ter seči do tistih, ki jih narava ne zanima...

Sporočilne vrste pomagajo

Pri tem jim bodo pomagale sporočilne vrste, kot so na primer smrdokavra v Krajinskem parku Goričko, močvirsko logarico v Krajinskem parku Ljubljansko barje, rjavi medved v Notranjskem regijskem parku ali kozjansko jabolko v Kozjanskem regijskem parku. »To so več kot vrste same, saj govorijo tudi za svoje življenjsko okolje, kjer žive še druge vrste. Z ohranjanjem sporočilnih vrst torej ohranjamo veliko več kot le izbrano vrsto,« razloži Marjana Hoenigsfeld Adamič in ponazorji s primerom medvedka pande,

ki je prepoznavni in zaščitni znak Svetovne organizacije za varstvo narave.

Zavedanje, da je Slovenija posebna zaradi svoje raznolikosti rastlinskega in živalskega sveta je namreč prvi korak k ohranjanju te neverjetne pestrosti, pravi dr. **Davorin Tome** z Nacionalnega inštituta za biologijo in znanstveni koordinator v projektu Life Naturaviva: »Slovenija ima dvojno srečo: da je na takem geostrateškem položaju, da je stičišče alpskega, panonskega, dinarskega in mediteranskega sveta, tako da je na majhnem prostoru raznolikost različnih vrst rastlin in živali iz vseh teh regij. Druga sreča pa je, da v preteklosti razvoj ni bil tak kot po Evropi in človekove dejavnosti niso bistveno vplivale na biodiverzitet.«

Slovenija v presežkih

Strokovnjaki bogastva rastlinskega in živalskega sveta ne opisujejo s številkami oziroma je bil eden redkih Narcis Mršić, ki je leta 1997 v knjigi Živali naših tal zapisal: »Vzrok za izjemno biotsko pestrost je v veliki heterogenosti in kompleksnosti abiotskih in biotskih dejavnikov ter v posebnem tektonskem razvoju slovenskega ozemlja. Doslej smo določili okrog 24.000 vrst živečih bitij, med katerimi je prek 15.000 živalskih. Natančnega števila ni mogoče ugotoviti. Številčne ocene vseh potencialnih vrst pri nas znašajo od 46.000 do 120.000 in pri živalih od 30.000 do 100.000. Endemičnih vrst, to je vrst, ki živijo pretežno v Sloveniji, je vsaj 850, od tega jih več kot 300 živi v podzemljju.«

Boris Sket, avtor knjige Pestrost živalskega sveta v Sloveniji iz leta 2003, pa je zapisal: »V Sloveniji naj bi na celini živilo čez 19.000 živalskih vrst.« Podatki so nekoliko zastareli, pravi Anamarja Žagar: »Od takrat do danes je bilo v Sloveniji opisanih še veliko novih vrst, veliko je tujerodnih vrst, nekatere vrste so tudi že izumrle, ali pa so tik pred izumrtjem, kot je na primer ris. Toda žal zbranih posodobljenih podatkov o skupnem številu vseh vrst v Sloveniji danes še nimamo. Potrebno bi bilo financiranje s strani države, ki bi omogočilo takšno revizijo, toda žal trenutno denarja ni in tako slovensko naravoslovno domoznanstvo ostaja precej okrnjeno.«

Vse je med seboj povezano

Vendar pa to ni razlog, da se ne bi zavedali, da je potrebno biotsko raznovrstnost ohraniti, pravi Davorin Tome: »Vedno bolj spoznavamo, kako odvisni smo od žive narave. Brez tega ne moremo preživeti.« Vsi organizmi, rastline in živali, so med seboj povezani, pravi Tome: »To je tako zelo kompleksen sistem, da ga verjetno nikoli ne bom to spoznali v zglednem obsegu. Zato pa je pomembno, da ohranjamo to, kar imamo. Ker ne vemo, kaj s sabo potegne izumrtje ene vrste.«

Vprašanje, ki se ga biologi najbolj bojijo, je, kaj bo s seboj prineslo izumrtje ene vrste. Anamarja Žagar doda: »Vse vrste so med seboj povezane in njihove medsebojne povezave omogočajo trden sistem. Če pa en člen odtrgamo – če torej izumre ena vrsta – je vprašanje, kaj se bo dogajalo naprej, ker lahko izumrtje ene vrste pripelje do kaskadnih sprememb. Zato vemo, da je potrebno ohranjati stabilnost, ohranjati biodiverzitet, torej vse, kar je živo.«